

KEKSALAR FAOLLIGINI OSHIRISHNING DOLZARB MASALALARI

Omonova Farangis

FarDU magistr

O'zbekona mentalitetga ko'ra keksalarga ehtirom, ularga nisbatan hurmat-e'tibor, ularni qadrlash, hurmat bilan munosabatda bo'lishga azal-azaldan katta e'tibor qaratilgan. Ular xonadonimiz fayzi hisoblanib, "Qarisi bor uyning parisi bor" maqoli ham bejiz aytilmagan. Hukumatimiz tomonidan ham keksalarga alohida e'tibor qaratib kelingan. Jumladan, 2002-yil "Qariyalarni qadrlash yili" deb nom olgan bo'lsa, keksalarning hayot darajasi va sifatini yanada yaxshilash, ularni moddiy va ma'naviy qo'llab-quvvatlash ko'lamini kengaytirish, yoshi ulug' insonlar, ayniqsa, 1941-1945-yillardagi urush va mehnat fronti faxriylariga ijtimoiy, pensiya ta'minoti va tibbiy xizmat ko'rsatishni takomillashtirish, oila va jamiyatda, yoshlarni o'zbek xalqining ko'p asrlik qadriyat va an'analari ruhida tarbiyalashda keksalarning o'rnini mustahkamlash maqsadida, 2015-yilning "Keksalarni e'zozlash yili" deb e'lon qilinishi munosabati bilan keksalarga g'amxo'rlik ko'rsatish va e'tiborni kuchaytirish, ularning hayot darajasi va sifatini oshirish uchun qulay tashkiliy-huquqiy shart-sharoitlar yaratishga qaratilgan qonunchilik va me'yoriy-huquqiy bazani yanada takomillashtirish, pensiya ta'minoti va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish, yoshi ulug' insonlarga davlat xizmatlari, shu jumladan, turli ma'lumotnoma va tasdiqlovchi hujjatlarni olish xizmatlari ko'rsatishning eng qulay tizimi shakllantirildi.

"Har bir keksaga har tomonlama e'tibor qaratish bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar samaradorligini kuchaytirish va oshirish, keksalarning hayot faoliyati va dam olishini tashkil etish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, bunda ular uchun tuman va mahallalarda muloqot markazlari, qiziqishi bo'yicha klublar tashkil etishga alohida e'tibor qaratish, jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullanishlari uchun sharoit yaratish, televideniye, ommaviy axborot vositalari, kinoteatrlar, teatr va boshqa madaniy-ma'rifiy muassasalarda yoshi ulug' insonlarning qiziqishlariga mos mavzuda yangi maxsus ko'rsatuvlar, spektakl va filmlar yaratish va e'fira uzatish hajmini ko'paytirish;

Mahallalar va fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari tashkiliy tuzilmasida keksalar va nogironlarga doimiy e'tibor qaratadigan sektorni mustahkamlash, bunda ularga xizmat ko'rsatadigan idora va xizmatlar, birinchi navbatda, pensiya, ijtimoiy va tibbiy ta'minot xizmatlari faoliyatini muvofiqlashtirish va nazorat qilishni nazarda tutish". Shunga muvofiq, keksalarning turmush darajasini oshirish, ularni ijtimoiy tomondan qo'llab-quvvatlash maqsadida turli qaror va farmonlar ham qabul qilingan. Xususan, "Pensiya ta'minoti to'g'risida"gi hamda 2016-yil 26-dekabrda "Keksalar, nogironlar va aholining boshqa ijtimoiy ehtiyojmand toifalari uchun ijtimoiy xizmatlar to'g'risida"gi qonunlar shular jumlasidandir. Bundan tashqari "2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi"ning to'rtinchi Ijtimoiy sohani rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlaridan ham keksalar ijtimoiy himoyasi alohida o'rin olgan bo'lib, ular bosqichma-bosqich amalga oshirib borilmoqda.

“Pensionerlar, nogironlar, yolgʻiz keksalar, aholining boshqa ehtiyojmand toifalarining toʻlaqonli hayot kechirishlarini taʼminlash uchun ularga tibbiy-ijtimoiy yordam koʻrsatish tizimini yanada rivojlantirish takomillashtirish;

Aholi oʻrtasida kasallanish koʻrsatkichlari pasayishini va umr uzayishini taʼminlash” borasida koʻplab ishlar amalga oshirildi. Hozirgi kunda mamlakatimizda nafaqat, keksalarga gʻamxoʻrlik, eʼtibor koʻrsatish balki, ularning ijtimoiy faolligini oshirish, ularning boy, ilgʻor tajribalaridan samarali foydalanish dolzarb masala hisoblanib kelinmoqda. Hukumatimiz tomonidan bunga katta eʼtibor qaratilib, 2019-yil 27-sentabr kuni Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Keksa avlod vakillarining jamiyatdagi oʻrni va ijtimoiy faolligini oshirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi 816-son qarori qabul qilindi. Qarorga muvofiq, Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 1990 yil 14-dekabrda rezolyutsiyasi bilan eʼlon qilingan “1-oktabr - Xalqaro keksalar kuni”ni har yili mamlakatimizda munosib nishonlash maqsadida oktabr oyining birinchi haftasi “Keksalar haftaligi” etib belgilandi. Ushbu haftalikni yuqori saviyada tashkil etish boʻyicha alohida chora-tadbirlar dasturi qabul qilindi. Haftalik doirasida keksalar hamda faxriylar uchun bayram tadbirlari, tibbiy koʻriklar, teatr va muzeylarga, tarixiy shaharlar va ziyoratgohlarga imtiyozli tashriflar, “Har kuni besh ming qadam” shiori ostida piyoda yurish marafonlari tashkil etildi.

Bularning barchasi keksalar salomatligi taʼminlash uchun amalga oshirilayotgan boʻlib, “Keksalar orasida sogʻlom turmush tarzi va jismoniy tarbiya bilan shugʻullanishni targʻib qilish, ularda salomatlik uchun masʼullik tuygʻusini yuksaltirish orqali inson umrini uzaytirishga koʻmaklashishga qaratilgan “Sogʻlom va muvaffaqiyatli qarilik” konsepsiyasini ishlab chiqish va tasdiqlash” ham shular jumlasidandir.

Mahallalarda “Keksa avlod — oilaviy ajrimlarga qarshi!”, “Biz bor joyda jinoyatga oʻrin yoʻq!” shiorlari ostidagi maʼnaviy targʻibot tadbirlari yurtimizdagi ijtimoiy muhit barqarorligiga oʻzining beqiyos hissasini qoʻshib kelmoqda.

2019 yil 2 aprel kuni Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “Aholi muammolari bilan ishlashda mahalla institutining mavqeini tubdan oshirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Farmoniga muvofiq, barcha mahallalarda “Keksalar maslahati”guruhlarini tashkil etildi. Uning tashkil etilishi oʻz navbatida keksalarning muammolarini manzilli oʻrganish va bartaraf etish, keksa avlod vakillarining boy hayotiy tajribasidan oilalar va mahallalarda ijtimoiy-maʼnaviy muhitni barqarorlashtirishda keng foydalanish, ularning yurtimizda kechayotgan jadal islohotlar jarayonida faol ishtirok etishlarini taʼminlashga xizmat qiladi. Albatta, barcha sohalarida boʻlgani kabi turli xil muammolarning tub ildizini oʻrganib, ularni bartaraf etishda ham keksalarimizning beminnat tajribalaridan foydalanish oʻz samarasini berishi shubhasiz.